

Torstai 22. toukokuuta 2008

Sudan ja Kansainvälinen rikostuomioistuin

P6_TA(2008)0238

Euroopan parlamentin päätöslauselma 22. toukokuuta 2008 Sudanista ja Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta

(2009/C 279 E/23)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Sudanista,
- ottaa huomioon Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja sen voimaantulon 1. heinäkuuta 2002,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston 31. maaliskuuta 2005 antaman päätöslauselman 1593,
- ottaa huomioon 11. joulukuuta 2007 Sudanista ja 30. tammikuuta 2008 Tsadista annetut neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon puheenjohtajavaltion 31. maaliskuuta 2008 Euroopan unionin puolesta antaman julkilausuman vuosi sen jälkeen kun Sudanin/Darfurin tilanne oli annettu Kansainvälisen rikostuomioistuimen käsiteltäväksi,
- ottaa huomioon vuoden 2007 Saharovin palkinnon myöntämisen sudanilaiselle ihmisoikeusasianajajalle Salih Mahmud Osmanille, joka työskentelee Sudanissa Darfurin alueella Darfurin sisällissodan uhrien oikeuksien puolesta,
- ottaa huomioon ”oikeutta Darfurille”-kampanjan, jonka suuri joukko kansalaisjärjestöjä on käynnistänyt Sudanin vallanpitäjien painostamiseksi noudattamaan tuomioistuimen päätöksiä, joilla Sudan veloitetaan yhteistyöhön Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Darfurin turvallisuustilanne on edelleen erittäin epävakaa ja kapinallisten ja hallituksen joukkojen välillä on ollut huomattavia yhteenottoja, jotka haittaavat avustusoperaatioita,
- B. on kauhuissaan pahoinpideltyjen, tapettujen, raiskattujen, kotiseuduiltaan ajettujen tai muulla tavalla Darfurin konfliktin uhreiksi joutuneiden satojen tuhansien naisten, miesten ja lasten kärsimyksistä, ja panee merkille, että tilanteen heikentyminen on jatkunut vuodesta 2003 ja että umpimähkäiset ilma-hyökkäykset siviilien kimppuun jatkuvat,
- C. ottaa huomioon, että jos kansalliset viranomaiset eivät selvästikään kykene suojelemaan väestöä, muut tahot ovat suojeluvastuuta koskevan YK:n periaatteen nojalla vastuussa suojelun takaamisesta,
- D. ottaa huomioon, että YK:n turvallisuusneuvosto päätti maaliskuussa 2005 siirtää Darfurin tilanteen seuraamisen Kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC), minkä jälkeen käynnistettiin tutkimukset,
- E. ottaa huomioon, että Sudan on allekirjoittanut Rooman perussäännön, jolla perustettiin Kansainvälinen rikostuomioistuin vuonna 2002, mutta ei ole ratifioinut sitä,
- F. katsoo, että YK:n jäsenenä Sudanin hallitus on velvollinen tekemään yhteistyötä Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa päätöslauselman 1593 (2005) perusteella, jonka YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 7 luvun mukaisten valtuuksien nojalla,

Torstai 22. toukokuuta 2008

- G. on tyrmistynyt siitä, että Sudanin hallitus on pidätysmääräysten antamisesta saakka toistuvasti kieltäytynyt yhteistyöstä Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ja yhä enemmän uhmannut tuomioistuinta ja kansainvälistä yhteisöä;
- H. ottaa huomioon, että huhtikuussa 2007 Kansainvälinen rikostuomioistuin antoi pidätysmääräykset, joiden kohteena oli Sudanin entinen sisäministeri Ahmad Muhammad Harun sekä puolisolitaallisten janjaweed-joukkojen komentaja Ali Mohamed Ali Abdelrahman, joka tunnetaan myös nimellä Ali Kushayb; molempia epäillään kaikkiaan väitetystä 51 sotarikoksesta ja rikoksesta ihmisyyttä vastaan,
- I. ottaa huomioon, että Ahmad Muhammad Harun toimii nykyisin humanitaarisista asioista vastaavana ministerinä, ja on siis vastuussa omien rikostensa uhrien hyvinvoinnista sekä yhteistyöstä kansainvälisten rauhanturvajoukkojen eli Afrikan unionin ja YK:n yhteisen operaation Darfurissa (United Nations African Union Mission in Darfur, UNAMID-operaatio) kanssa, että hänet ylennettiin myös ihmisoikeusvalituksia käsittelevän hallituksen komitean puheenjohtajaksi, ja että Ali Kushayb – joka oli pidätettynä Sudanissa muista syytöksistä pidätysmääräysten antamisen aikaan – vapautettiin vankilasta lokakuussa 2007 huolimatta Kansainvälisen rikostuomioistuimen antamasta pidätysmääräyksestä huolimatta,
- J. ottaa huomioon, että kesäkuussa 2007 ja taas joulukuussa 2007 syyttäjän toimisto on raportoinut YK:n turvallisuusneuvostolle Sudanin hallituksen haluttomuudesta tehdä yhteistyötä Kansainvälisen tuomioistuimen kanssa, ja panee merkille, että minkäänlaisiin toimiin Ahmad Harunin ja Ali Kushaybin kiinniottamiseksi ja luovuttamiseksi ei ole ryhdytty,
- K. panee merkille, että 5. kesäkuuta 2008 Kansainvälisen rikostuomioistuimen pääsyyttäjä Luis Moreno Ocampo raportoi seitsemännen kerran YK:n turvallisuusneuvostolle tutkimuksistaan Darfurissa ja Sudanin viranomaisten tarjoamasta yhteistyöstä,
- L. tukee päättäväisesti Kansainvälistä rikostuomioistuinta tässä ratkaisevassa vaiheessa ja on täysin vakuutunut siitä, että Darfurissa tehtyjen kammottavien rikosten suunnittelijoiden ja tekijöiden rankaiseminen on keskeinen osa Darfurin konfliktin ratkaisemista,
- M. ottaa huomioon, että 10. ja 11. toukokuuta 2008 oikeus- ja tasavertaisuusliikkeen (JEM) kapinalliset hyökkäsivät Omdurmaniin Khartumin lähelle, ja vähintään 200 ihmistä sai surmansa,
- N. ottaa huomioon, että 20. toukokuuta 2008, viikko ensimmäisten yhteenottojen jälkeen sekä pohjoisen että etelän itselleen vaatimassa Abyein öljykaupungissa Sudanin armeijan ja Sudanin kansan vapautusarmeijan SPLA:n välille puhkesi kiivaita taisteluja, joiden vuoksi YK:n mukaan 30 000–50 000 ihmistä joutui lähtemään kotiseudultaan ja toistaiseksi vahvistamaton määrä ihmisiä sai surmansa,
- O. ottaa huomioon, että 4. toukokuuta 2008 Sudanin armeijan lentokoneet pommittivat siviilikohteita Pohjois-Darfurissa surmaten 12 siviiliä,
- P. ottaa huomioon, että Sudanin konfliktissa on kuollut noin 300 000 ihmistä (YK:n viimeaikainen arvio) ja 2,5 miljoonaa ihmistä on joutunut lähtemään kotiseuduiltaan toisille alueille maan sisällä tai maan ulkopuolelle ja että turvattomuus Darfurin alueella pahenee,
- Q. ottaa huomioon, että UNAMID-operaatiolla on paikan päällä vieläkin vain 7 500 sotilasta ja alle 2 000 poliisia luvatuista 26 000:sta;
1. tuomitsee jyrkästi sen, että Sudan kieltäytyy jatkuvasti yhteistyöstä kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ja luovuttamasta Ahmad Harunia ja Ali Kushaybia sille sekä noudattamasta kansainvälisiä humanitaarisen oikeuden velvoitteitaan, mitä voidaan pitää satojen tuhansien uhrien ja heidän omaistensa sekä miljoonien konfliktin puhkeamisesta alkaen kodeistaan pakenemaan joutuneiden ihmisten halventamisena;
  2. kehottaa Sudanin hallitusta ratifioimaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön ja noudattamaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1593 (2005) ja tekemään ehdoitta yhteistyötä Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ja varmistamaan tyhjentävän ja tehokkaan tutkimuksen ja syyt-teeseenpanon Darfurin alueella tehdyistä sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan;

Torstai 22. toukokuuta 2008

3. kehottaa Sudanin viranomaisia viipymättä pidättämään ja luovuttamaan molemmat Kansainvälisen rikostuomioistuimen epäilemät henkilöt ja katkaisemaan näin rankaisematta jättämisen kierteen Darfurissa ja tekemään yhteistyötä Kansainvälisen rikostuomioistuimen tulevissa tutkimuksissa Darfurissa;
4. kehottaa 16. ja 17. kesäkuuta 2008 kokoontuvaa yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvostoa ja 19. ja 20. kesäkuuta 2008 kokoontuvaa Eurooppa-neuvostoa keskustelemaan syyttäjän esittämästä raportista ja hyväksymään kohdennettuja EU:n rankaisutoimia selvästi tunnistetulle sudanilaisten upseerien ryhmälle, joka on vastuussa siitä, että Sudan ei tee yhteistyötä Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa, mukaan lukien
  - sellaisten henkilöiden varojen jäädyttäminen ja takavarikoiminen, joiden katsotaan estäneen yhteistyön Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa, ja Kansalliseen kongressipuolueeseen (enemmistöpuolue hallituksessa) kuuluvien yritysten, jotka ovat merkittävä puolisoitaallisten joukkojen rahoittamiskanava, ulkomailla olevien varojen tunnistaminen ja niihin puuttuminen;
  - toimenpiteet, joilla estetään näiden henkilöiden tekemien ja tai heidän puolestaan tehtyjen maksutapahtumien pääsy EU:n pankkeihin;
  - toimet, joilla estetään liiketoiminta ja muut taloudelliset tai kaupalliset suhteet näiden henkilöiden tai heidän määräysvallassaan olevien oikeushenkilöiden tai yhtiöiden ja eurooppalaisten yritysten välillä keskittymällä erityisesti öljyalalta saatavaan tuloon;
5. kehottaa jäsenvaltioita ja ehdokasvaltioita, joilla on paikka YK:n turvallisuusneuvostossa, eli Belgiaa, Ranskaa, Italiaa, Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Kroatiaa, ottamaan syyttäjän tiedotustilaisuudessa 5. kesäkuuta 2008 periaatteellisen kannan asiaan Kansainvälistä rikostuomioistuinta koskevan EU:n yhteisen kannan mukaisesti ja vastaamaan asianmukaisella tavalla syyttäjän havaintoihin kehottamalla Sudanian noudattamaan välittömästi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1593 (2005) ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen pyyntöjä;
6. kehottaa muita YK:n turvallisuusneuvostossa edustettuina olevia valtioita tukemaan kaikkia Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjän tuomioistuimen puolesta esittämiä yhteistyöehdotuksia ja erityisesti kehottaa Kiinaa, Venäjää, Etelä-Afrikkaa ja Libyaa noudattamaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1593 (2005) antamia sitoumuksia ja olemaan estämättä turvallisuusneuvoston työtä 5. kesäkuuta 2008;
7. kehottaa jäsenvaltioita ja YK:n turvallisuusneuvostoa vaatimaan erillistä mainintaa rankaisematta jättämisestä ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen pidätysmääräysten sisällyttämisestä YK:n turvallisuusneuvoston toukokuun lopulla Khartumiin tekemän vierailun virallisiin toimivaltuuksiin;
8. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden huomattavaa kehitysapua Sudanille ei toimiteta Ahmad Harunin humanitaaristen asioiden ministeriön kautta ja vaatii avunantajia painostamaan virallisesti Sudanin hallitusta erottamaan Ahmad Harunin toimestaan;
9. kehottaa unionia painostamaan Kiinaa liittymään kansainväliseen toimintaan konfliktin lopettamiseksi ja käyttämään Sudanin hallitukseen huomattavaa vaikutusvaltaansa, joka perustuu siihen, että Kiinalle myytävä öljy on Sudanin hallituksen suurin tulonlähde; kehottaa Kiinaa lopettamaan aseiden toimittamisen Sudanille;
10. kehottaa Afrikan unionia ja Arabiliittoa osallistumaan aktiivisesti Darfurin kysymyksen ratkaisuun painostamalla Sudanin hallitusta tekemään yhteistyötä syyttäjän toimiston kanssa sen nykyisissä ja tulevissa tutkimuksissa ja kehottaa EU:n puheenjohtajavaltiota asettamaan Sudanin yhteistyön Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa keskeisten kumppaneiden kuten Kiinan, Yhdysvaltojen, Afrikan unionin ja Arabiliiton kanssa käytävän poliittisen vuoropuhelun asialistalle;
11. kehottaa neuvostoa ja komissiota tiedottamaan Euroopan parlamentille säännöllisesti nykyisistä ja tulevasta pyrkimyksistä painostaa Sudanin hallitusta yhteistyöhön Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ja ottaa tehtäväkseen hankkia edelleen tietoja tästä asiasta ja käyttää kaikkia mahdollisuuksia asian esille ottamiseksi Sudanin viranomaisten ja muiden kumppanien kanssa;

Torstai 22. toukokuuta 2008

12. tuomitsee oikeus- ja tasavertaisuusliikkeen (JEM) kapinallisten 10. ja 11. toukokuuta 2008 tekemän hyökkäyksen Omdurmaniin ja 4. toukokuuta 2008 tehdyn ilmapommituksen Pohjois-Darfurissa, jossa kuoli 12 siviiliä, 30 ihmistä loukkaantui ja koulu, vesilaitos ja tori tuhoutuivat;
13. on vakavasti huolestunut Abyeissa uudelleen puhjenneista Sudanin armeijan ja SPLA:n välisistä taisteluista, jotka lisäävät humanitaarisen avun tarvetta ja haittaavat avustusoperaatioita sekä saattavat myös vaarantaa vuoden 2005 rauhansopimuksen;
14. tuomitsee kaikkien osapuolten toistuvasti tekemät tulitaukosopimusrikkomukset ja erityisesti väkivallan, joka kohdistuu siviiliväestöön ja humanitaariseen apuun;
15. kehottaa Sudanin viranomaisia ja erityisesti kansallisen yhtenäisyyden hallitusta antamaan täyden tukensa UNAMID-operaation tehokkaalle toteuttamiselle ja tukemaan kaikkia pyrkimyksiä vakauden saavuttamiseksi ja turvallisen tilanteen aikaansaamiseksi;
16. muistuttaa, että pysyvää rauhaa ei voida saavuttaa, jos vakaviin rikoksiin syyllistyneitä ei saada vastuuseen; kehottaa EU:n tarkkailijoita rauhanneuvotteluissa korostamaan rankaisemattomuuden lopettamista oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien johdonmukaisen kunnioittamisen aikaansaamiseksi Sudanissa;
17. kehottaa Sudanin hallitusta ja kaikkia aseellisia ryhmiä kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta pidättymällä kaikista mielivaltaisista hyökkäyksistä siviilejä vastaan, mukaan luettuna naisiin kohdistuva seksuaalinen väkivalta;
18. kehottaa kaikkia konfliktin osapuolia pidättäytymään alle 18-vuotiaiden lapsisotilaiden värvämisestä ja käyttämisestä, ja kehottaa Sudanin viranomaisia suojelemaan pakolaislapsia ja huoltajaa vailla olevia alaikäisiä lapsia asiaa koskevien yleissopimusten mukaisesti;
19. kehottaa kaikkia kolmansia osapuolia lopettamaan aseiden viemisen kaikille alueen konfliktin osapuolille ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta suhteissaan Sudanin kanssa;
20. on huolissaan tiedoista Khartumissa suoritetuista joukkopidätyksistä kapinallisten hyökkäyksen jälkeen; muistuttaa Sudanin hallitusta ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien afrikkalaiseen peruskirjaan perustuvista velvoitteista, joissa muun muassa kielletään mielivaltainen pidättäminen ja vangitseminen ja taataan kaikille oikeus puolustautua ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa;
21. kehottaa EU:n Sudanin erityisedustajaa Pekka Haavistoa hänen toimivaltuuksiensa ja Kansainvälistä rikostuomioistuinta koskevan EU:n yhteisen kannan mukaisesti olemaan aktiivinen ja käyttämään kaikkia mahdollisuuksia ottaa sudanilaisten keskustelukumppanien ja muiden kumppanien kanssa esille, että Ahmad Harun ja Ali Kushayb on välittömästi otettava kiinni ja luovutettava ja että Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa on tehtävä yhteistyötä, ja kehottaa erityisedustajaa raportoimaan säännöllisesti muille EU:n toimielimille kehityksestä tässä asiassa;
22. ilmaisee syvän huolensa UNAMIDin varojen riittämättömyydestä ja kehottaa Afrikan unionin jäsenvaltioita ja kansainvälistä yhteisöä lisäämään tukeaan, jotta lisää joukkoja ja tarvikkeita voitaisiin lähettää Darfuriin;
23. kehottaa Sudanin hallitusta noudattamaan sitoumustaan keskeyttää kaikille avustustyöntekijöille asetettujen rajoitusten ja esteiden soveltaminen; korostaa, että väkivallan leviäminen viime kuukauden aikana on vaikuttanut myös avustusoperaatioihin, sillä ryöstely ja sieppaukset ovat johtaneet avustustarvikkeiden häviämiseen ja pakottaneet elintarvikeapua antavat järjestöt äskettäin puolittamaan annokset yli kolmelle miljoonalle avuntarvitsijalle Darfurissa;

Torstai 22. toukokuuta 2008

24. kehottaa EU:ta, ja muita kansainvälisiä toimijoita ryhtymään tarkoituksenmukaisiin toimiin, jotka kohdistuvat mihin osapuoleen tahansa, joka rikkoo tulitaukoa tai hyökkää siviilien, rauhanturvaajien tai avustustyöntekijöiden kimppuun, ja toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla helpotetaan syyllisten saatamista vastuuseen;

25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, EU:n Sudanin erityisedustajalle, Sudanin hallitukselle, jäsenvaltioiden ja YK:n turvallisuusneuvoston jäsenvaltioiden hallituksille, Afrikan unionin toimielimille, Arabiliiton toimielimille ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjälle.

Poliittisten vastustajien pidätykset Valko-Venäjällä

P6_TA(2008)0239

Euroopan parlamentin päätöslauselma 22. toukokuuta 2008 poliittisten vastustajien pidätyksistä Valko-Venäjällä

(2009/C 279 E/24)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Valko-Venäjän tilanteesta ja erityisesti 21. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon 21. marraskuuta 2006 annetun komission julkilausuman Euroopan unionin valmiudesta uudistaa suhteensa Valko-Venäjään ja sen kansaan osana Euroopan naapuruuspolitiikkaa,
- ottaa huomioon EU:n puheenjohtajavaltion Valko-Venäjältä 28. maaliskuuta 2008 antaman julkilausuman,
- ottaa huomioon EU:n puheenjohtajavaltion 29. huhtikuuta 2008 antaman julkilausuman poliittisten vastustajien vangitsemisesta uudelleen ja häirinnästä Valko-Venäjällä,
- ottaa huomioon EU:n puheenjohtajavaltion 6. toukokuuta 2008 antaman julkilausuman Valko-Venäjän ja Yhdysvaltojen suhteiden viimeaikaisesta kehityksestä,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että kaksi valkovenäläistä demokratia-aktivistia, Andrei Kim ja Sjargei Parsjukevits, on tuomittu ankariin rangaistuksiin osallistumisesta yrittäjien rauhanomaisiin mielenosoituksiin 10. ja 21. tammikuuta 2008,
- B. ottaa huomioon, että Aljaksandr Kazulinin pidätyksen jatkuminen on jälleen yksi esimerkki siitä, että Valko-Venäjä ei noudata velvollisuuttaan kunnioittaa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) periaatteita ja sitoumuksia, vaikka Valko-Venäjä on sen jäsen,
- C. ottaa huomioon, että parlamentti on kehottanut neuvostoa ja komissiota tekemään ehdotuksia Lukašenkan hallituksen painostamiseksi edelleen kansainvälisissä järjestöissä ja vaatinut asettamaan sellaisia konkreettisia ja kohdennettuja pakotteita, jotka kohdistuvat tehokkaasti syrjinnän harjoittajia vastaan mutta joilla ei lisätä Valko-Venäjän kansalaisten kärsimyksiä,
- D. ottaa huomioon, että parlamentti on tuominnut väkivallan käytön ja sen, että Minskissä ja muissa Valko-Venäjän kaupungeissa pidettiin 25. maaliskuuta 2008 lukuisia Vapauden päivän viettoon osallistuneita henkilöitä,
- E. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän hallituksen päätös julistaa 10 Yhdysvaltojen diplomaattia epätoivoituiksi henkilöiksi ja Yhdysvaltojen Valko-Venäjän-lähettilään pakkokarkotus ovat perusteettomia toimenpiteitä ja haittaavat valkovenäläisten etuja;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0071.